

FAÚ

Finanční analytický útvar

20 let
bojujeme
proti

**Praní
špinavých
peněz**

**Financování
terorismu**

1996-2016

Finanční analytický útvar (FAÚ) vznikl v roce 1996 jako organizační složka Ministerstva financí ČR. Jedná se o finanční zpravodajskou jednotku administrativního typu, jejímž hlavním posláním je boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Zdrojem těchto výnosů může být rozmanitá trestná činnost, jako například korupce, daňové úniky, podvody či obchod s narkotiky.

FAÚ a jeho hlavní činnosti:

- ☉ Sbírá a analyzuje oznámení o podezřelých obchodech. Úzce spolupracuje s Finanční správou, Celní správou i Policií ČR.
- ☉ U šetření případů s mezinárodním přesahem spolupracuje se zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami.
- ☉ Dohlíží na dodržování povinností daných zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.
- ☉ Dohlíží na dodržování mezinárodních sankcí v ČR.
- ☉ Podílí se na tvorbě legislativních návrhů v oblasti praní špinavých peněz a financování terorismu.

Praní špinavých peněz

Praní špinavých peněz je ve světě přijatý termín pro legalizaci výnosů z trestné činnosti. Nejedná se ale o zcela přesné vyjádření, jelikož výnosem z trestné činnosti nemusí být jen peníze, ale třeba i cenné papíry, směnky nebo jakýkoli jiný majetek. Pod praním špinavých peněz lze tedy chápat jakoukoli činnost směřující k zastření nezákonného původu majetku a k navození zdání jejich legálnosti. Praní peněz je vlastně poslední fází zahlazení stop nezákonného jednání, které současně umožní použít takto získané prostředky v legální ekonomice.

Oznámení podezřelého obchodu

Činnost FAÚ spočívá především v příjmu oznámení podezřelého obchodu, analýze a následném šetření podezřelých transakcí, které oznamují bez zbytečného odkladu tzv. povinné osoby. Těmi jsou především úvěrové a finanční instituce, obchodníci s nemovitostmi, auditoři, daňoví poradci a další. V roce 2015 přijal FAÚ celkem 2 963 oznámení podezřelého obchodu.

Počet přijatých oznámení podezřelého obchodu a jeho vývoj

2013	2014	2015
2721	3192	2963

Nejčastější postupy a techniky pachatelů

- zneužití bankovních účtů založených pod falešnou identitou, „phishing“
- opakované elektronické transfery mezi bankovními účty v ČR a v zahraničí za účelem znepréhlednění původu prostředků
- snaha o vyvádění finančních prostředků do daňových rájů
- přerušení finančního toku opakovanými hotovostními výběry a vklady
- zneužití virtuální měny

Analýza a šetření podezřelých obchodů

K šetření oznámení je FAÚ vybaven řadou pravomocí: od povinných osob může požadovat relevantní informace ke klientům i prováděným obchodům, v případě důvodného podezření má rovněž možnost vyžádat bankovní informace a informace od finančních úřadů. Pokud navíc hrozí nebezpečí, že bezodkladným splněním příkazu klienta by mohlo dojít ke zmaření či podstatnému ztížení zajištění výnosů z trestné

činnosti, je možné přistoupit k zajištění prostředků až na 3 dny. V roce 2015 podal útvar 294 trestních oznámení se současným zajištěním finančních prostředků. Celková výše zajištěných prostředků přesáhla 5,5 miliardy korun, což bylo více než předešlé dva roky dohromady.

Výše zajištěných finančních prostředků

2013	2014	2015
3 mld. Kč	2,2 mld. Kč	5,5 mld. Kč

Pokud při šetření přijatého oznámení FAÚ dospěje k závěru, že byl spáchán trestný čin, podává trestní oznámení orgánům činným v trestním řízení. V loňském roce bylo ze strany FAÚ podáno 514 trestních oznámení.

Celkový počet podaných trestních oznámení a jeho vývoj

2013	2014	2015
547	680	514

Spolupráce s Finanční správou a Celní správou

Zjistí-li FAÚ skutečnosti, které jsou významné pro výkon činnosti Finanční nebo Celní správy (například týkající se spotřební daně apod.) informuje o těchto skutečnostech Generální finanční ředitelství nebo Generální ředitelství cel podle věcné příslušnosti a poskytne mu všechny související informace z výsledků vlastního šetření v mezích zákona.

Počet postoupení na Generální finanční ředitelství.

2013	2014	2015
1162	1491	1744

Počet postoupení na Generální ředitelství cel

2013	2014	2015
42	103	75

Mezinárodní spolupráce

Praní špinavých peněz i financování terorismu se stále častěji odehrává na mezinárodní úrovni. Aby byl boj proti těmto nelegálním praktikám skutečně účinný, je důležité spolupracovat a vyměňovat si informace i se zahraničními finančními zpravodajskými jednotkami. Finanční zpravodajské jednotky jsou sdruženy celosvětově v neformální pracovní skupině EGMONT, která má v současné době 151 členů. Členové si v rámci této skupiny mohou vyměňovat zásadní informace o podezřelých transakcích prostřednictvím zabezpečeného komunikačního kanálu.

Informace předané do zahraničí

2013	2014	2015
117	149	183

Současně je vytvořena i další decentralizovaná sofistikovaná síť FIU.NET pro finanční zpravodajské jednotky EU, která je v současné době spravována Europolem.

Informace přijaté ze zahraničí

2013	2014	2015
103	154	328

Pokud šetření vykazuje známky podezření na trestnou činnost spáchanou v jiném státě, může příslušná jednotka takovou

informaci poskytnout jednotce tohoto státu. V tomto státě se pak s takto získanou informací obvykle nakládá jako s klasickým oznámením podezřelého obchodu. V roce 2015 FAÚ obdržel informace od svých zahraničních partnerů ve 328 případech, sám naopak předal do zahraničí 183 zpravodajských informací.

...a závěrem i něco z úspěšné praxe

Příkladná mezinárodní spolupráce

Psal se rok 2009, když Úřad vlády v rámci předsednictví v EU poskytl prostředky soukromé společnosti na zajištění ozvučení konferencí během tohoto předsednictví. Jednalo se tehdy o částku 525 mil. Kč. Tato společnost následně vytvořila velice sofistikovanou síť subdodavatelů zapojující mimo jiné i společnosti z Rakouska a Velké Británie. Právě velké množství transakcí společně s převedením části prostředků na účty fyzických osob bylo důvodem, proč povinná osoba podala v roce 2010 oznámení podezřelého obchodu na FAÚ. Ten následným šetřením zjistil, že stát získal požadované služby o 285 mil. Kč dráž. Na základě těchto informací podal FAÚ trestní oznámení dne 19. 1. 2011, které bylo následně doplněno o stěžejní informace od Generální prokuratury ve Vídni.

Podvodná zpráva o změně bankovního spojení

FAÚ opakovaně řešil případy, kdy poškození obchodních společností nastává při podvodném vylákání vysokých finančních částek, a to tím způsobem, že vytipovaná společnost nejprve obdrží e-mailem oficiální oznámení od svého dodavatele o změně bankovního spojení pro platby faktur. Takové oznámení vykazuje velmi dobrou úroveň zpracování, výbornou jazykovou úroveň, včetně podpisů a hlaviček dodavatele, často

obsahuje i konkrétní existující čísla faktur, kterých se plnění týkalo, a někdy mu předchází i telefonický hovor jménem dodavatele. Oznámení jsou odesílána z e-mailových adres, které zdánlivě patří skutečnému dodavateli, za znakem zavináče ovšem obsahují doménu *financier.com*, což jsou internetové adresy, ze kterých jsou zasílány spamy. Pokud pracovníci napadených společností taková sofistikovaná oznámení o změně platebních údajů u svého dodavatele blíže neověřují a zadají příslušné příkazy k úhradě ve prospěch účtů uvedených v oznámení, stávají se společností rázem obětí podvodů (v lepším případě jen jeho pokusu), peníze putují na účty „bílých koní“, případně na účty založené na základě padělaných dokladů totožnosti, často cizích státních příslušníků. V některých případech se následně podařilo díky interním bezpečnostním opatřením banky a spolupráci s FAÚ tyto platby odhalit a zachytit je ještě před připsáním na cílový účet.

Příliš drahé vybavení nemocnice

Krajské nemocnici byla z rozpočtu Ministerstva zdravotnictví schválena investice k zakoupení unikátního zdravotnického zařízení o hodnotě cca 3 - 5 mil. \$. Prostředníkovi, kterým byla česká společnost vlastněná zahraničním dodavatelem, nemocnice zaplatila 200 mil. Kč, dle tehdejšího kurzu 11,3 mil. \$. Šlo o částku takřka o 110 mil. Kč vyšší, než by bylo zapláceno v zahraničí za nejkompexnější typ tohoto zařízení. Zahraniční dodavatel pak z těchto peněz zaslal 26 mil. Kč dvěma českým firmám, aniž by bylo zřejmé, jakým způsobem se tyto společnosti na zajištění dodávky podílely. Z jejich účtů byla část peněz vyvedena hotovostními výběry, část odeslána na účty zahraničních společností, mj. prodejci automobilových veteránů a stavební společnosti. Na základě trestního oznámení se podařilo zajistit část peněz na účtech několika společností.

Finanční analytický útvar

poštovní přihrádka č. 675
Jindřišská 14
111 21 Praha 1

URL: www.mfcz.cz/fau

Email: fau@mfcz.cz

ID datové schránky: meiq7wd

Tel .: +420 257 044 501

Fax.: +420 257 044 502